

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1939 kl. 1 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, i anledning av väckt motion, II: 184, angående utredning om åtgärder för bevarande av den kvinnliga ungdomen åt hemmen m. m.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 184, har herr Jonsson i Skedsbygd *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående åtgärder för bevarande av den kvinnliga ungdomen, särskilt landsbygdens, åt hemmen, för unga kvinnors utbildning i huslig ekonomi och barnavård samt för skydd mot de faror till hälsa och livsinriktning, som arbetet inom vissa industrier för dem medför. Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning begärt och erhållit utlåtande över denna motion från lantbruksstyrelsen. Därjämte har utskottet berett Sveriges husmodersföreningars riksförbund, Svenska lanthushållslärarynnornas förening, Riksförbundet landsbygdens folk, Högerns centrala kvinnoråd, Svenska landsbygdens kvinnoförbund, Folkpartiets kvinnoförbund och Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund tillfälle att yttra sig över motionen, och har utskottet från samtliga dessa organisationer erhållit yttranden i frågan. Yttranden.

Lantbruksstyrelsen anser, under erinran om, bland annat, att genom statsmakternas försorg igångsatts åtskilliga utredningar berörande i motionen framförda spörsmål, en ytterligare utredning på förevarande områden icke för närvarande påkallad. — Sveriges husmodersföreningars riksförbund delar helt motionärernas synpunkter, att alla åtgärder böra vidtagas för att hindra den starka utvandringen från jordbrukarhemmen. Den av motionärerna begärda utredningen har emellertid delvis, framhåller förbundet, på grund av tidigare riksdagsbeslut redan igångsatts. — Svenska lanthushållslärarynnornas förening tillstyrker motionärernas hemställan. — Riksförbundet landsbygdens folk har principiellt intet att erinra mot motionens yrkanden men framhåller, att om man skall råda bot på de i motionen påtalade förhållandena, måste man angripa problemet från ekonomisk utgångspunkt, d. v. s. se till att jordbruksproduktionen göres så lönande, att det blir möjligt för de i jordbruksarbetet sysselsatta att erhålla för dem tilfredsställande villkor i ekonomiskt och socialt hänseende. Alla åtgärder av tvingande karaktär måste väcka reaktion. — Högerns centrala

kvinnoråd tillstyrker utredningen i de delar, som beröra hemvårdsutbildningen och åtgärder för underlättande av hemarbetet. — *Svenska landsbygdens kvinnoförbund* uttalar sitt gillande av den föreslagna utredningen. — *Folkpartiets kvinnoförbund* förklarar sig hävda individens rätt att förfoga över sin arbetskraft. Den framställning, som i motionen framförts, måste ur principiell synpunkt anses innebära en inskränkning av denna rätt. Förbundet avstyrker motionen. — *Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund* framhåller, att problemet om landsbygdens avfolkning är klarlagt i ett av befolkningskommissionen år 1938 avgivet betänkande. Flera utredningar pågå redan i syfte att framlägga förslag till åtgärder för skapande av bättre levnadsbetingelser för landsbygdens och jordbrukets folk. Tillgodoseendet av kravet på utbildning av den kvinnliga ungdomen i huslig ekonomi och barnavård kan ordnas inom den nuvarande ramen för sådan utbildning, om medel därtill göras tillgängliga. Denna del av motionens yrkande förtjänar därför icke ytterligare beaktande. Då även frågan om en grundlig revision av hela vår arbetarskyddslagstiftning är föremål för prövning i en nyligen tillsatt kommitté, anser förbundet icke motiverat, att man i denna punkt begär ny utredning.

Utskottet.

Föreliggande motion har åtskilliga beröringspunkter med den av herr Bagge m. fl. väckta motionen, nr 178, över vilken motion utskottet avgivit utlåtande, nr 5. Utskottet har däri tillstyrkt anhållan om en utredning angående åtgärder för att mera allmänt bereda den kvinnliga ungdomen ökad utbildning i hemvård och därmed närbesläktade samhälleliga uppgifter. Om en sådan utredning komme till stånd, skulle denna komma att omfatta åtskilliga önskemål i nu förevarande motion.

Vad beträffar det i motionen framförda önskemålet om skydd mot faror, som arbetet inom vissa industrier medför för unga kvinnor, vill utskottet, i anslutning till vad motionärerna själva anfört, uttala den förhoppningen, att den redan pågående utredningen angående arbetarskydd skall kunna anvisa vägar för lösandet av detta spörsmål.

Frågan om bevarande av landsbygdens kvinnliga ungdom åt hemmen är enligt utskottets mening i främsta rummet en fråga av ekonomisk natur och måste, för att kunna rätt bedömas, ses i större sammanhang. Som lantbruksstyrelsen i sitt yttrande över motionen framhållit, torde landsbygdens avfolkning komma att fortgå, ehuru med växlande styrka, så länge jordbruket icke kan erbjuda ungdomen lika goda avlönings- och arbetsförhållanden som andra näringar. Statsmakterna ha emellertid haft sin uppmärksamhet inriktad på detta synnerligen betydelsefulla problem. Den år 1937 tillsatta jordbruksutredningen torde således komma att behandla spörsmål, som nära sammanhänga med och beröra nyssnämnda problem. Att i den ordning, som i denna motion föreslagits, begära en särskild utredning synes utskottet icke lämpligt.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 18 april 1939.

På utskottets vägnar:

CARL HOPPE.

Närvarande vid ärendets slutbehandling i utskottet: herrar *Hoppe*, *Kyling*, *Persson* i *Vinberg*, *Karlsson* i *Granebo*, *Larsson* i *Östersund* och *Fredberg*, fru *Humla* samt herrar *Nilson* i *Eskilstuna* och *Olofsson* i *Höganäs*.
